

Metadon eller buprenorfin?

Bästa resultat när patienten får välja agonist

Heroinberoende behandlas effektivt med metadon och buprenorfin. Är den ena substansen bättre än den andra? Det ville en forskargrupp försöka ta reda på genom en systematisk översikt och meta-analys.

Den förste augusti 2022 var sista datum för forskningsrapporter som togs med i denna studie som omfattade 32 RCT-rapporter och 69 observationsstudier som jämförde de två preparaten. Därtill 51 RCT-studier och 124 observationsstudier som bedömde retentionen av buprenorfin. Totalt inkluderades över en miljon individer.

Utfallet delades upp i en primär och sekundär grupp. Den första omfattade hur länge patienten tog sin medicin (från 1 till 24 månader), hur patienten följde ordinationen, togs extra opioider (mättes i urin och via egenrapportering). De sekundära kriterierna var sidointag av bensodiazepiner, cannabis, kokain, amfetamin och alkohol. Abstinens eller sug efter drogen noterades liksom kriminell aktivitet, överdosering, bedömning av den mentala och fysiska hälsan, smärtupplevelser, individens totala funktion (globala skattningen), suicidalitet och självskaðebeteende. Slutligen även biverkningar.

Denna omfattande sammanställning av tidigare genomförda studier visade på få skillnader mellan metadon och buprenorfin.

Sammanfattningsvis för primära gruppen:

1. Retentionen (kvar i behandlingen) var högre i RCT-studierna än i observationsstudierna.
2. Dock ingen skillnad mellan preparaten när det gäller retention.
3. En antydning om att extraintag av opioider var lägre i buprenorfingruppen (RCT-studierna). Inga andra skillnader vid övriga kontroller.

Sammanfattningsvis för sekundära gruppen:

1. Evidens noteras för en minskning för användning av kokain, sug (craving), ångest och hjärtdysfunktion för buprenorfingruppen, som också noteras för ökad behandlingstillfredsställelse jämfört med metadonpatienterna.
2. Evidens noteras för minskade sjukhusinläggningar och minskad alkoholkonsumtion för metadongruppen.

Skillnaderna i sekundära gruppen får tas med försiktighet emedan resultaten baseras på ett litet antal studier. Resultaten var inte konsistenta.

I observationsstudierna ses en bättre behandlingsretention för metadonpatienterna. För övrigt framkom få skillnader preparaten emellan.

Författarna till denna gedigna sammanställning tycker att det viktigaste budskapet är att patientfaktorn är viktigast – den behandling som patienten föredrar (metadon eller buprenorfin) är kanske den för framgång mest avgörande.

Lancet, doi.org/10.1016/S2215-0366(23)00095-0